

Határtalanul!

Ó, Erdély szép hazám!

Határtalanul! tanulmányi kirándulás hetedikesekeknek

2018. szeptember 17-22.

„Manapság már nemigen van olyan ember, akit régi szokás szerint vándornak lehetne nevezni. De ha mégis volna mutatóba egy legalább, vándorútjából az az egy sem hagyná ki Erdélyt bizonyosan. S nem is bánná meg, hogy kíváncsi volt oda elmenni, mert ritka földet s nem közönséges lakosságot ismerne meg. Bandukolhatna olyan országúton, amelyet csoda tartósra még a rómaiak építettek volt; aludhatnék olyan ősízű várhegyek tövében vagy avatag és gyűrűs vadhelyeken, amelyek hunokat és avarokat is láttak valaha. Megtalálhatná Szent László nyomait és eleven hírét; s elgondolkozva üldögélhetne omladék várfalakon, melyeket szabadságuk védelmére emeltek volt szegény emberek.”

Tamási Áron: Bölcső és bagoly

A Határtalanul programban résztvevő negyvenfős csapatunk hétfő reggel indult útnak. Egyhetes erdélyi körút várt ránk. A sok-sok csodálatos helyszín, a táj, az átélt élmények mindannyiunkban maradandó emlékeket fognak hagyni. Villantsuk fel a hat nap egy-egy emlékezetes pillanatát.

Nagyvárad

Utunk első állomása. Szent László városa. Szobra ott magasodik a székesegyház előtt, domborműve pedig az egyik templomfal ékessége. Rövid ideig itt élt Janus Pannonius, nagybátyja, a város egykori püspöke, Vitéz János gyámsága alatt. Amikor versben búcsúzik a helytől, felemlégeti a 15. századi Várad mindazon értékeit, amiktől fájó az elszakadás. A „szép Körös vidéke”, a „hőforrások” gyógyhatású vize, a

püspöki könyvtár „híres könyvei”, székesegyház előtt álló „aranyba vont” királysobrok a középkori város jelentőségére utalnak.

A 20. század elején Nagyvárad lüktető szellemi életével a magyar kultúra egyik legjelentősebb központja. Ekkor és ma is Ady városa. A magyar líra megújítója szókimondó, ironikus cikkeiben gúnyolta ki a korabeli visszasságokat, így a váradi Kanonok-sor épületeiben elzárkózva élő papságot. A főtéren és a sétálóutcán található klasszicista, barokk, eklektikus és szecessziós épületek ennek az időszaknak az emlékei. Ady kedvenc helyei közé tartozott a jóhírű cukrász, Müller Salamon által üzemeltetett kávéház, a Mülleráj kioszk. Egy meleg nyári napon így írt róla a Szabadság című lapban:

„Mi, kik csak nap- és Körös-fürdőt veszünk, esténként vágyva vágyunk pihenve felfrissülni. A parti korzón tíz órakor már alig-alig járnak. A fehér úton csendben ballagunk. Alig szól valami nesz, mint a Körös csobogása. A fák közül kifénylik a világos kioszk. Lent hívogató gesztenyefák, félig megvilágított asztalok. Szinte elkülönítve érezzük magunkat a világtól ebben az isteni csendben.

Kolozsvár

A második nap egyik fő úticélja. A város egyike volt annak a hét erődített városnak, amelyekről Erdély a Siebenbürgen német nevet kapta. Itt született Mátyás király és Bocskai István fejedelem, ez a hely az unitárius vallás bölcsője. A Kincses Kolozsvár elnevezés az Erdélyi Fejedelemség idejéből való. Több országos jelentőségű esemény színhelye. Itt választották fejedelemmé Bethlen Gábort és I. Rákóczi Györgyöt, Báthori István itt alapította Erdély első egyetemét. Nevezetes műemlékei közül a városban tett sétánk során érintettük a Szent Mihály-templomot, megnéztük Fadrusz János Mátyás szobrát, a Babes-Bolyai Tudományegyetem épületét, a Farkas utcai református templomot, előtte a Kolozsvári testvérek Szent György szobrával. A városfalat követve ott magasodott előttünk a Szabók bástyája. A főtér kávézói előtt fiatalok, idősek egy-egy kávé vagy üdítő mellett beszélgettek, a környező utcák zsúfolásig teltek turistákkal, jövő-menő helyiekkel. Éreztük, ez a város mai is fontos szerepet tölt be.

Marosvásárhely

Zalaegerszeg testvérvárosa. A harmadik nap délelőttjét a Nicolae Balcescu Általános Iskolában töltöttük. Délután iskolánk és a testvériskola diákjai, együtt a dr. Bernády György Általános Iskola

tanulóival, különböző sportágakat próbáltak ki a város sportközpontjában. Vidám, jókedvű gyerekek töltötték meg a foci-, a kosár- és a strandröplabda-pályákat. Jó nap volt. Erről írnak diákjaink is az élménybeszámolóikban.

„Nekem legjobban Marosvásárhely tetszett. Itt két napot töltöttünk. Kedd este érkezünk meg. Másnap reggel elmentünk az iskolába, ahol irodalom-, angol-, biológia- és matematikaórákra lehetett beülni. Én a nyolcadikosok angolórájára mentem. Mindenki nagyon aranyos volt. Órák után egy vetélkedőn vettünk részt, melyet a mi iskolánk állított össze. A marosvásárhelyi diákokkal együtt ötfős csapatokat alkottunk. Szerencsére, én pont azokkal a diákokkal voltam együtt, akikkel az angolórán már találkoztam. A vetélkedő eredményhirdetésekor mindenki oklevelet és csokit kapott ajándékba. Az egész kirándulás nagyon jó volt, de nekem ez a nap volt a kedvencem.” Simon Regina 7.c

„Az én kedvencem a Marosvásárhelyen eltöltött nap volt. Tetszett az iskola, a játék az angolórán, és az, hogy a diákok végig angolul beszéltek. Mi is bekapcsolódtunk, így gyakorolhattuk a nyelvet. Délután együtt sportoltunk a gyerekekkel. Én a strandröpit választottam. Életemben először játszottam homokban röplabdát.” Bakon Enikő 7.c

Farkaslaka

Székelyudvarhelytől északnyugatra, a Nyikó-patak két partján fekvő település. A falu lakóinak hagyományos foglalkozása a szénégetés, mivel a környező erdők bükkfái a legalkalmasabbak a faszén előállítására. Ezt az ősi mesterséget még ma is többen űzik, mi is láttunk egy-egy szénégető halmot füstölni a környező hegyoldalakon. A negyedik nap először Tamási Áron sírjához vitt az utunk. Az író, kívánságára szülőfalujában helyezték örök nyugalomra. A falu templomának kertjében, két cserfa alatt álló sírnál mi is letettük az emlékezés koszorúját, majd dombon le, át a Nyikón az író szülőházát kerestük fel. A ház a hagyományos székely, faszindelyes, tornácos ház példája. Ma emlékmúzeum, melyet az író családja gondoz. Bennünket is az egyik családtag vezetett körbe. Megindultan beszélt az író életéről, majd megmutatta azokat a használati tárgyakat, amelyek között a székelység írója a gyerekkorát töltötte. A falakon lévő fényképek, régi levelek, Tamási Áron műveiből vett idézetek, részletek böngészésére még kellett volna egy kis idő. A tornácra futtatott szőlőlugas levelein

átsütött az őszi napfény, az udvar mögötti szilvásban már égették az avart. Kár, hogy indulni kellett. Újra meg kellett mászni a Nyikó dombját, hogy buszra szállva továbbutazzunk a következő célállomások, Székelyudvarhely, Csíkszereda és Csíksomlyó felé.

Fehéregyháza

„S hallván a székelyekről, úgy gondolom, hogy azokhoz különös kedvvel menne el. Csak éppen azt nem tudná elhatározni könnyen, hogy melyik úton közelítse meg őket. De nem azért, mintha sok út vezetne a székelyek földjére, mert éppen kevés vezet. Legtöbb, ha három. Csakhogy mind a hármat egyformán ajánlanák neki; vagyis a csíki ember ama irányba igazítaná a vándort, ahol a Maros feje van; a háromszéki Brassónak küldené; míglen az udvarhelyi azt mondaná, hogy mindenképpen Segesvár felé menjen. Úgy hiszem, arra is menne a vándor, Segesvár felé.”

Tamási Áron: Bölcső és bagoly

Ötödik nap igen hosszú út várt ránk. A Keleti-Kárpátokból, a Tatros völgyéből (Gyimesfelsőlok) indulva a Székelyföldön át Segesvár felé, a szászok földjére érkeztünk. Fehéregyháza határában található a segesvári csatában elesettek turulmadaras emlékműve, mellette a hársfák alatt a közelben eltűnt Petőfi szobra és egy kis emlékmúzeum, melyet Heller Louise grófnő alapított 2000-ben. A koszorú elhelyezése után a kert gondnoka beszélt nekünk a hely jelentőségéről, megemlítve azokat a küzdelmeket, melyeket a „szórványban élő” magyarságnak ma is tennie kell a megmaradásért.

Segesvár

„Mert miközben kóborolna, kedvét és figyelmét a föld s a rajta lakók töltenék meg. A föld, mely nemigen nyugszik sehol, hanem változatos hullámokban vonul egészen a Kárpátok faláig, sőt nemegyszer nagy hegyeket viharzik az égre fel. És a föld mellett bizonyosan eszébe s talán a szívébe is venné az embereket, akik ott élnek, azon a változatos erdélyi földön. Különösnek találná, könnyen meglehet, hogy különböző nyelven szólnak az emberek, sőt egymást sem értik vajmi gyakran. De hamar megtudná, hogy az elmúlt időkben is ez mindig úgy volt; s mire jóformán észrevenné, már meg is szokná, hogy magyarok és románok, szászok és székelyek együtt laknak azon a nevezetes földön.”

Szászok lakta vidék volt egykoron. A falvak házai szorosan egymás mellé épültek, nagy kapukkal, magasra húzott falakkal, védelmet nyújtva

a kíváncsiskodó szemektől és a betolakodóktól. Némelyeken ma is ott olvasható az évszám, az építető szász családok német neve. A leszármazottak rég Amerikában, Németországban vagy szerte a nagyvilágban élnek, épületeik azonban a múlttól mesélnek nekünk. Ahogy a kerített falú ősi protestáns templomok is. E vidék központja Segesvár. Óvárosa a Világörökség része. Az Óratorony, Vlad Tepes havasalföldi fejedelem lakóháza, a szűk utcák ősi falai a 14. századi szászság építőművészetének szép példái. Mi is megmásztuk a Várhegyre vezető diáklépcsőt, bekukkantottunk a vártemplom melletti temetőbe, s a kanyargós utcákon leereszkedve újra útnak indultunk.

Medgyes

Szintén szász város. Úticélunk azonban nem a várossal való ismerkedés, hanem egy gyermekotthon meglátogatása volt. Az otthont a Bőjte Csaba által vezetett Dévai Szent Ferenc Alapítvány hozta létre, és iskolánk volt tanítványa, Nagy Marianna vezeti. A többszintes házban jelenleg 17 különböző korú gyermek él, egészen az óvodáskortól a középiskolás korú gyermekekig. A kedves fogadtatás után átadtuk a magunkkal hozott ruha- és tanszeradományunkat. Ezután a gyerekek körbevezettek bennünket az otthonukat jelentő házban, megmutatták nekünk a szobáikat, majd egy közös játék után búcsút vettünk tőlünk. Felejthetetlen marad az a néhány óra, amit ott töltöttünk.

Vajdahunyad

A Hunyadiak egykori birtoka, innen kapta a település a nevét. A mai vár elődjét a törökverő Hunyadi János kezdte építtetni a 15. században. Itt élt feleségével, Szilágyi Erzsébettel, aki férje halála után megörökölte, és tovább folytatta az építkezést. A Mátyás-loggia, a lovagterem, az égbetörő régi tornyok ebből az időből valók. A vár egyik érdekessége, hogy Mátyás király ide záratta Vlad Tepes havasalföldi vajdát, akit ma Drakula grófként ismer a világ. A 17. században, amikor a Bethlen-család kezébe került az épület, további jelentős építkezések folytak. A vár a ma látható formáját jobbra ebben az időben nyerte el. Az ősi falak között járva nem volt nehéz beleképzelni magunkat a középkor világába.

„Az erdélyi út során nekem Vajdahunyad vára volt a kedvencem. A vár a Hunyadiak korából származik, és nagyon jó állapotban maradt fenn. A kilátás a várfalokról, a korabeli ruhák gyönyörűek voltak. Jelmezbe öltözött zenészek reneszánsz dalokat játszottak, szobrok, páncélok, régi

fegyverek díszítették a falakat. Könnyen bele tudtam magam képzelni az akkori időbe.”

Németh Flóra, 7.c

Körutunk utolsó állomásaként érkeztünk Aradra. A 13 aradi vértanú emlékére emelt kőobeliszknél helyeztük el az utolsó koszorúkat. Egy gyors városnézés után, zárásként meglátogattuk Zala György Szabadság szobrát, mely eredetileg a város főterén állt, majd ledöntötték, és 2004-ben újra felállították az egykori madárpiac területén kialakított téren. Lejárt a hat nap. Hazafelé vettük utunkat. A sok-sok felejthetetlen élmény mellett az utazás nagyszerű közösségépítés is volt, ahogy erről a diákok is beszámoltak.

„Nekem legjobban az utazás tetszett, amikor a buszon együtt énekeltünk, beszélgettünk. Örülök, hogy az egy hét alatt közelebb került a három osztály.”

Simon Liliána 7.c

„Nagyon jó volt. A hét alatt sok új élményt és barátot szereztem.”

Bakon Enikő 7.c